Europaparlamentet
2024-2029

ANTAGNA TEXTER

P10_TA(2026)0216

Kommissionens rapport för 2025 om Montenegro

Europaparlamentets resolution av den 17 juni 2026 om kommissionens rapport för 2025 om Montenegro (2025/2253(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av stabiliserings- och associeringsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Montenegro[1], å andra sidan, vilket trädde i kraft den 1 maj 2010,

– med beaktande av Montenegros ansökan om medlemskap i Europeiska unionen av den 15 december 2008,

– med beaktande av kommissionens yttrande av den 9 november 2010 om Montenegros ansökan om medlemskap i Europeiska unionen (COM(2010)0670), Europeiska rådets beslut av den 17 december 2010 om att bevilja Montenegro status som kandidatland och Europeiska rådets beslut av den 29 juni 2012 om att inleda anslutningsförhandlingar med Montenegro,

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1529 av den 15 september 2021 om inrättande av instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA III)[2],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1449 av den 14 maj 2024 om inrättande av faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan[3],

– med beaktande av ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådets möte i Thessaloniki den 19–20 juni 2003,

– med beaktande av förklaringarna från toppmötena mellan EU och

---

1 EUT L 108, 29.4.2010, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2010/224/oj.
2 EUT L 330, 20.9.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
3 EUT L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

länderna på västra Balkan, som hölls i Sofia (Bulgarien), Zagreb (Kroatien) och Brdo pri Kranju (Slovenien) 2018, 2020 respektive 2021,

– med beaktande av mötet mellan ledarna för länderna från västra Balkan den 1 juli 2025 i Skopje, Nordmakedonien, om tillväxtplanen för västra Balkan,

– med beaktande av förklaringen från toppmötet mellan EU och länderna på västra Balkan den 17 december 2025,

– med beaktande av ordförandeskapets slutsatser om utvidgningen av den 16 december 2025,

– med beaktande av Berlinprocessen, som inleddes den 28 augusti 2014,

– med beaktande av ordförandens slutsatser i samband med 2025 års toppmöte om Berlinprocessen, som hölls den 22 oktober 2025,

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 6 oktober 2020 *En ekonomisk plan och en investeringsplan för västra Balkan* (COM(2020)0641),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 8 november 2023 *Ny tillväxtplan för västra Balkan* (COM(2023)0691),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 20 mars 2024 om reformer och politisk översyn inför utvidgningen (COM(2024)0146),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 8 juli 2025 *2025 års rapport om rättsstatsprincipen – Situationen i fråga om rättsstatsprincipen i EU* (COM(2025)0900) och det åtföljande arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar *2025 Rule of Law Report – Country Chapter on the rule of law situation in Montenegro* (SWD(2025)0929),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 4 november 2025 *2025 års meddelande om EU:s utvidgningspolitik* (COM(2025)0690) och det åtföljande arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar *Montenegro 2025 Report* (SWD(2025)0754),

– med beaktande av kommissionens översikt och landsbedömning av den 2 juni 2025 av Montenegros ekonomiska reformprogram och de gemensamma slutsatserna från den ekonomiska och finansiella dialogen med regionala partner av den 13 maj 2025,

– med beaktande av resultaten från anslutningskonferenserna med Montenegro den 22 juni 2021, den 13 december 2021, den 29

januari 2024, den 26 juni 2024, den 16 december 2024, den 27 juni 2025, den 16 december 2025, den 26 januari 2026 och den 17 mars 2026,

– med beaktande av resultatet av det elfte mötet i stabiliserings- och associeringsrådet EU–Montenegro den 14 juli 2022,

– med beaktande av EU:s förteckning över icke samarbetsvilliga jurisdiktioner på skatteområdet,

– med beaktande av den förklaring och de rekommendationer som antogs vid de tjugotredje och tjugofjärde mötena i den parlamentariska stabiliserings- och associeringskommittén för EU–Montenegro, vilka hölls den 2 och 3 april 2025 och den 18 och 19 september 2025,

– med beaktande av Montenegros anslutning till Nato den 5 juni 2017,

– med beaktande av sina tidigare resolutioner om Montenegro,

– med beaktande av artikel 55 i arbetsordningen,

– med beaktande av betänkandet från utskottet för utrikesfrågor (A10-0143/2026), och av följande skäl:

A. Utvidgningen är ett viktigt utrikespolitiskt verktyg för EU och en strategisk investering i fred, säkerhet och välstånd på den europeiska kontinenten, särskilt i samband med det föränderliga geopolitiska landskapet och säkerhetsutmaningarna i Europa.

B. Varje kandidatland bedöms utifrån egna meriter när det gäller uppfyllandet av Köpenhamnskriterierna, med strikta men rättvisa villkor och mätbara resultat, särskilt i fråga om rättsstaten och anpassning till EU:s värden och den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

C. Montenegro ansökte om EU-medlemskap 2008. Landet beviljades status som kandidatland 2010. Förhandlingarna inleddes 2012. Montenegros regering har tillkännagett sin ambition att bli den 28:e EU-medlemsstaten senast 2028.

D. Montenegro är det kandidatland som har gjort störst framsteg mot EU-medlemskap. Montenegro har öppnat samtliga 33 förhandlingskapitel, och vissa redan har avslutats. Ytterligare framsteg förutsätter varaktiga resultat i genomförandet av reformer, särskilt inom kapitel 23 och 24.

E. EU är Montenegros mest tillförlitliga partner och har förtroende hos 69 % av landets medborgare, vilket är bland av de högsta nivåerna av förtroende för EU i regionen. Detta ökar de politiska aktörernas skyldighet att åstadkomma ansvarsfulla, konsekventa och effektiva

reformer.

F. Ett varaktigt politiskt engagemang från både kandidatländernas och EU:s sida är avgörande för att bibehålla utvidgningsprocessens konsekvens, trovärdighet, transparens och övergripande effektivitet. Bilaterala frågor bör lösas bilateralt och får inte användas för att blockera eller ytterligare politisera utvidgningsprocessen.

G. EU är fortsatt Montenegros viktigaste ekonomiska och finansiella partner samt landets största handelspartner. Att handeln och transportflödena mellan Montenegro och EU fungerar smidigt är avgörande för den ekonomiska stabiliteten, försörjningskedjans motståndskraft och landets gradvisa integrering på EU:s inre marknad.

H. Montenegros stabilitet är av avgörande betydelse för säkerheten på västra Balkan och i EU. Externa politiska projekt som eftersträvar gränsöverskridande inflytande på grundval av etnisk eller religiös tillhörighet riskerar att undergräva suveräniteten och den konstitutionella ordningen för länderna i regionen. Västra Balkans framtid finns i den europeiska integrationen och inte i konkurrerande geopolitiska inflytandesfärer eller etniskt motiverade regionala grupperingar.

I. Montenegro är fortfarande sårbart för försök att manipulera informationsmiljön, såväl från utlandet som inifrån. Kommissionen har betonat behovet att stänga utrymmet för utländsk inblandning och informationsmanipulation, inbegripet desinformation, och att stärka samhällets motståndskraft. Ryssland har försökt öka sitt inflytande på västra Balkan, även i Montenegro, genom strategisk användning av religiösa, kulturella och så kallade värdebaserade narrativ som syftar till att forma den offentliga debatten och undergräva den euroatlantiska integrationen.

J. Trots vissa institutionella framsteg förekommer korruption och organiserad brottslighet fortfarande inom flera sektorer av Montenegros ekonomi och offentliga institutioner.

K. Anpassningen till EU:s regelverk om beskattning och god förvaltning på skatteområdet är fortfarande en hörnsten i den finansiella stabiliteten och förtroendet i fråga om en EU-anslutning.

Engagemang för anslutning till EU

1. Europaparlamentet välkomnar Montenegros stadiga framsteg med EU-relaterade reformer, som bärs upp av ett brett politiskt engagemang och ambitionen att slutföra förhandlingarna före utgången av 2026. Parlamentet välkomnar att ytterligare sex förhandlingskapitel preliminärt avslutats under 2025 och två under 2026, vilket innebär att det totala antalet nu uppgår till fjorton. Parlamentet upprepar sitt fulla stöd för landets framtid i EU.

Parlamentet välkomnar inrättandet i rådet av en tillfällig arbetsgrupp för att utarbeta ett anslutningsfördrag med Montenegro som ett viktigt steg i rätt tid för att påskynda den sista fasen av processen för Montenegros anslutning till EU och för att bekräfta EU:s engagemang för utvidgning.

2. Europaparlamentet bekräftar på nytt att Montenegro fortfarande är föregångaren i EU-anslutningsprocessen och betonar att utvidgningens takt och ordningsföljd fortsättningsvis måste avgöras av principen om individuella meriter. Parlamentet understryker att framstegen mot medlemskap bör bedömas strikt utifrån objektivt uppfyllande av fastställda riktmärken. Parlamentet efterlyser att ihållande reforminsatser ska gengäldas med ett lika trovärdiga, förutsägbara och lägliga EU-utsikter. Parlamentet betonar att utvidgningspolitikens integritet vilar på konsekvens, rättvisa och likabehandling, och återspeglar varje kandidats påvisade beredskapsnivå.

3. Europaparlamentet välkomnar det breda och konsekventa allmänna stödet bland Montenegros medborgare för landets väg mot EU-medlemskap, där en starkt majoritet av medborgarna uttrycker förtroende för Montenegros framtid inom EU.

4. Europaparlamentet uppmuntrar alla politiska aktörer att behålla fokus, upprätthålla drivkraften för att framgångsrikt slutföra anslutningsförhandlingarna och intensifiera sina ansträngningar för att åstadkomma de nödvändiga reformerna. Parlamentet understryker behovet av politisk stabilitet och konstruktivt partiöverskridande samarbete i detta avseende. Parlamentet betonar att verkliga framsteg endast kommer att uppnås om de reformer som har antagits genomförs effektivt så att varaktiga, mätbara resultat åstadkoms på rättsstatsområdet, bland annat för avkunnande av slutliga fällande domar i mål som rör storskalig korruption och organiserad brottslighet. Parlamentet uppmuntrar Montenegro att ytterligare påskynda sitt genomförande av avslutningsriktmärkena, särskilt när det gäller kapitlen 23 och 24.

5. Europaparlamentet uppmanar alla statliga myndigheter att agera i en anda av institutionellt ansvar och säkerställa att politiska skillnader inte fördröjer antagandet och genomförandet av EU-relaterade reformer. Parlamentet betonar att skyddet av det strategiska målet om EU-medlemskap måste förbli en gemensam nationell prioritering som står över partipolitiska överväganden. Parlamentet uppmanar Montenegros parlament och regering att förhindra att identitetspolitik avleder uppmärksamheten från EU-agendan eller skapar spända relationer till grannländerna, så att man säkerställer att Montenegro håller en stadig kurs mot EU-anslutning.

6. Europaparlamentet uppmuntrar Montenegro, som är det kandidatland som kommit längst, att fortsätta att spela en konstruktiv och stabiliserande roll i regionen och att genom ledarskap visa att suveränitet, medborgaridentitet och europeisk integration är ömsesidigt förstärkande.

7. Europaparlamentet välkomnar Montenegros orubbliga fullständiga anpassning till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, inbegripet EU:s restriktiva åtgärder, särskilt de som rör Rysslands anfallskrig mot Ukraina, samt landets principfasta hållning i FN och deltagande i EU:s krishanteringsuppdrag och krishanteringsinsatser samt i Nato och andra internationella multilaterala uppdrag, däribland EU:s marina styrka Atalanta, EU:s uppdrag för militärt bistånd till Ukraina (Eumam Ukraina) och Kosovostyrkan. Parlamentet lovordar beslutet i Montenegros parlament att godkänna landets deltagande i Eumam Ukraina. Parlamentet bekräftar på nytt att Montenegros konsekventa anpassning till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, inbegripet restriktiva åtgärder mot Ryssland, är en viktig indikator på landets strategiska inriktning. Parlamentet betonar att denna måste förbli orubblig. Parlamentet understryker att ett orubbligt engagemang från Montenegros politiska företrädare för landets oberoende ställning som stat och strategiska europeiska inriktning fortfarande är ett viktigt politiskt kriterium vid sidan av riktmärken för tekniska reformer.

8. Europaparlamentet välkomnar säkerhets- och försvarsdialogen mellan EU och Montenegro, inbegripet strukturerade utbyten om säkerhets- och försvarssamarbete, motståndskraft mot framväxande hot och samarbete om stöd till Ukraina.

9. Europaparlamentet välkomnar beslutet i Montenegros parlament att skicka delar av sina väpnade styrkor för att delta i Eumam Ukraina, vilket signalerar en tydlig och orubblig anpassning till EU:s och Natos säkerhetsprioriteringar. Parlamentet påminner om att Montenegro är en viktig EU-bundsförvant i regionen. Parlamentet välkomnar beslutet av Montenegros regering att uppfylla löftet om 2 % i försvarsutgifter.

10. Europaparlamentet är fortfarande djupt oroat över ihållande och intensifierad utländsk inblandning, destabiliserande verksamhet, hybridhot och desinformationskampanjer från tredjelandsaktörer i Montenegro som syftar till att undergräva Montenegros demokratiska institutioner, samhälleliga sammanhållning och strategiska inriktning gentemot ett medlemskap i EU och Nato. Parlamentet understryker att sådan inblandning innebär en direkt utmaning av rättsstaten, demokratiskt styre och nationell suveränitet. Parlamentet noterar särskilt Kinas, Rysslands och Serbiens illasinnade inflytande.

11. Europaparlamentet noterar med stor oro rapporterna om att anhängare till Serbiens president Vučić rest till Tivat den 3 juni 2026 för att försöka destabilisera Montenegro och för att störa toppmötet mellan EU och västra Balkan. Parlamentet noterar vidare att vissa av de inblandade personerna tidigare har identifierats vid regeringsvänliga mobiliseringar, har varit inblandade i försök att undertrycka studentprotester i Serbien och förekommer i brottsregister på grund av våldsbrott eller förseelser. Parlamentet fördömer skarpt de handlingar från grupperingar med koppling till Serbiens styrande parti som syftar till att destabilisera Montenegro och undergräva landets framsteg på vägen mot EU-anslutning.

12. Europaparlamentet efterlyser ett utformat skräddarsytt stöd från EU och Nato och deras fördjupade samarbete med Montenegro för att införa kraftfullare åtgärder som motverkar sådana former av hybridhot, utländsk informationsmanipulation och dold politisk finansiering och stärker resiliensen i samhället och inom institutioner, bland annat genom att stärkt cybersäkerhet, förbättrad mediekunskap på alla utbildningsnivåer, lämplig lärarutbildning och moderna undervisningsresurser, förstärkt strategisk kommunikation, förbättrad förmåga att motverka desinformation och ökad insyn i medieägandet. Parlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa att Montenegro fullt ut kan dra nytta av den europeiska demokratiskölden. Parlamentet efterlyser starkare kontroll- och integritetsmekanismer inom Montenegros säkerhets- och underrättelsetjänster.

13. Europaparlamentet uttrycker oro över externa aktörers politiska instrumentalisering av religiösa institutioner. Parlamentet betonar att religiösa organisationer måste verka transparent och oberoende av utländskt politiskt inflytande, med full respekt för Montenegros konstitutionella och sekulära ram.

14. Europaparlamentet uppmanar EU och Montenegro att fortsätta med samt avsevärt stärka den riktade strategiska kommunikationen om fördelarna med utvidgningen och ett EU-medlemskap genom att anta en mer proaktiv och lokalt anpassad strategi i nära samarbete med nationella institutioner och det civila samhället. Parlamentet noterar med oro att endast 39 % av Montenegros medborgare känner sig väl eller mycket väl informerade om EU, i enlighet med den senaste särskilda Eurobarometerundersökningen.

15. Europaparlamentet välkomnar det montenegrinska parlamentets aktiva deltagande i den parlamentariska stabiliserings- och associeringskommittén för EU–Montenegro.

16. Europaparlamentet välkomnar anordnandet av medborgarforumet *Citizens at the Heart of the Enlargement of the European Union* den 20–21 september 2025 i Podgorica, Montenegro.

17. Europaparlamentet välkomnar att staden Nikšić utsetts till europeisk kulturhuvudstad 2030 och att staden Podgorica utsetts till Europeisk ungdomshuvudstad 2028, och betonar städernas roll för att främja ungdomsengagemang, innovation, kulturellt utbyte och närmare band mellan Montenegro och EU.

Demokratin och rättsstaten

18. Europaparlamentet betonar det montenegrinska parlamentets betydelse i anslutningsprocessen och understryker dess nyckelroll för att säkerställa demokratiskt ansvarstagande, parlamentarisk tillsyn och transparens i lagstiftningsprocessen. Parlamentet uppmuntrar till konstruktiv dialog och konstruktivt samarbete över hela det politiska spektrumet i syfte att anta lagstiftning av hög kvalitet som löser eller meningsfullt förbättrar strukturella problem och gör det möjligt för Montenegro att gå vidare på sin anslutningsväg. Parlamentet betonar att ett nära samarbete mellan Montenegros regering och parlament är avgörande för ett snabbt och effektivt genomförande av reformer. Parlamentet understryker att påskyndning av lagstiftningsprocessen inte får begränsa en meningsfull parlamentarisk debatt eller oppositionens roll, och efterlyser en lämplig balans mellan reformtakten och lagstiftningskontrollens kvalitet.

19. Europaparlamentet välkomnar de ändringar av Montenegros vallag som har gjorts, särskilt i fråga om tillsyn av valfinansiering och medier, valintegritet, könskvotering på kandidatlistor och en enda lokal valdag. Parlamentet uppmanar Montenegro att fullt ut anpassa sig till EU:s standarder och genomföra alla utestående rekommendationer som utfärdats av Kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa samt Gruppen av stater mot korruption, särskilt när det gäller insyn i de politiska partiernas utgifter, bland annat i fråga om användning av medel som avsatts för kvinnoorganisationer i politiska partier, politisk reklam online, inbegripet offentliggörande av sponsorer och målkriterier, samt förhindrat missbruk av statliga resurser, uppdatering av rösträttsregistret och hantering av bosättningsregistrering. Parlamentet påminner om att detta bör ske genom ett öppet och inkluderande samrådsförfarande med alla berörda parter. Parlamentet uppmanar Montenegros myndigheter att inför valet systematiskt skydda valinformationsmiljön genom att inrätta snabba samarbetskanaler mellan valförvaltningen, medietillsynsmyndigheten och de behöriga myndigheterna för att upptäcka och reagera på samordnad desinformation och olaglig inblandning, samtidigt som yttrandefriheten respekteras fullt ut.

20. Europaparlamentet välkomnar att Montenegro inkluderats i kommissionens rättsstatsrapport för 2025.

21. Europaparlamentet efterlyser snabbare utnämningar av domare, med hjälp av meritbaserade och transparenta förfaranden som är fria från politiskt inflytande och baserade på expertis och integritet samt befrias från förseningar i handläggningstiderna, inklusive utnämningar till Författningsdomstolen och till domar- och åklagarråden, helt i linje med avslutningsriktmärkena. Parlamentet betonar den avgörande roll som en fullt fungerande författningsdomstol spelar för stabiliteten i rättsordningen och ramen för val. Parlamentet är allvarligt oroat över att utnämningen av en domare vid Författningsdomstolen är fortsatt försenad, vilket riskerar att undergräva en av de viktigaste institutionernas fullständiga funktion för att skydda rättsstaten och EU:s integration.

22. Europaparlamentet uppmanar med kraft Montenegro att ytterligare anpassa sin rättsliga ram till EU:s regelverk och de europeiska normerna för rättsväsendets oberoende, ansvarsskyldighet, opartiskhet, integritet och professionalism, och att genomföra kvarstående rekommendationer. Parlamentet efterlyser ökad effektivitet i rättsväsendet, inbegripet genom minskade eftersläpningar, särskilt när det gäller fall av korruption och organiserad brottslighet, vilket är avgörande för att öka allmänhetens förtroende och uppfylla villkoren för EU-medlemskap. Parlamentet påminner om att avslutningsriktmärken kräver påvisade resultat i praktiken, inklusive förbättrade arbetsvillkor, tillräcklig personal och effektiv ärendehantering, eftersom bestående strukturella brister fortsätter att påverka rättsväsendets effektivitet. Parlamentet välkomnar åtgärder för att göra en karriär inom rättsväsendet mer tilltalande. Parlamentet efterlyser antagande av Montenegros lag om löner och andra rättigheter i samband med utövande av funktioner inom rättsväsendet och vid Författningsdomstolen, för att säkerställa tillräckliga, stabila och förutsägbara löner och arbetsvillkor för domare och åklagare, vilka är viktiga garantier för deras oberoende och för att rättssystemet ska fungera väl.

23. Europaparlamentet noterar att experter i det civila samhället har uttryckt allvarlig oro över innehållet i regeringens förslag till ändringar av åklagarrådet i och med att de inte på ett meningsfullt sätt stärker dess oberoende utan till och med kan göra det svårare att säkerställa ett genuint oberoende medlemskap i åklagarrådet. Parlamentet noterar med oro de antagna ändringarna av lagen om inrikes frågor och lagen om den nationella säkerhetsbyrån, trots stark kritik från oppositionen och det civila samhället. Parlamentet kräver transparenta förfaranden och genuint samarbete och samråd, särskilt om alla lagar som rör EU-integrationsprocessen, med alla berörda parter, inklusive oppositionen, juridiska experter och kommissionen.

24. Europaparlamentet fördömer med kraft de ofta förekommande politiska och offentliga påtryckningarna på domare och åklagare och

uppmanar de behöriga institutionerna att reagera snabbt och effektivt för att skydda deras oberoende och integritet.

25. Europaparlamentet efterlyser ytterligare förbättringar av resultaten av utredningar och åtal som rör korruptionsmål på hög nivå, inbegripet förverkande av tillgångar. Parlamentet uppmanar med kraft Montenegro att intensifiera det proaktiva utredningsarbetet och lagföringen i fråga om korruption på hög nivå och att stärka kapaciteten hos rättsliga och korruptionsbekämpande organ samt förbättra deras resultat. Parlamentet noterar att byrån för förebyggande av korruption fortsätter att verka med brister i ledarskapet, begränsad personal och otillräckligt ekonomiskt oberoende, vilket begränsar dess övergripande effekter, och efterlyser åtgärder för att säkerställa dess fullständiga operativa, finansiella och funktionella oberoende i linje med europeiska standarder. Parlamentet efterlyser ytterligare anpassningar till EU:s regelverk och normer i kampen mot korruption, och uppmanar med kraft Montenegro att ta itu med alla de kvarstående rekommendationerna på detta område.

26. Europaparlamentet efterlyser en övergripande politik för integritet för att skydda brottsbekämpande organ och rättsväsendet mot korruption och organiserad brottslighet. Parlamentet efterlyser inrättade disciplinära mekanismer liksom starkare och effektivare mekanismer för etisk ansvarsskyldighet, särskilt i fall som involverar underlåtenhet att deklarera tillgångar, för att säkerställa meningsfull och effektiv ansvarsskyldighet i praktiken. Parlamentet välkomnar de framsteg som gjorts på områden som reglering av lobbyverksamhet, skydd av visselblåsare och transparens i offentlig upphandling, vilka visar att riktade och korrekt genomförda reformer kan ge konkreta resultat.

27. Europaparlamentet uppmanar med kraft Montenegro att göra lagföringen och de rättsliga förfarandena mer effektiva när det gäller grov och organiserad brottslighet, i syfte att upprätta robusta meriter av slutliga fällande domar och förverkande av tillgångar. Parlamentet noterar att Montenegro har gjort betydande framsteg med att förbättra sina ramar för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism samt när det gäller genomförandet av EU:s sanktioner.

28. Europaparlamentet välkomnar Montenegros pågående samarbete med Frontex, Europol, Eurojust och Europeiska unionens byrå för utbildning av tjänstemän inom brottsbekämpning för att bekämpa gränsöverskridande brottslighet, däribland olaglig vapen-, narkotika- och människohandel, samt för att bekämpa terrorism och extremism. Parlamentet framhåller behovet att stärka samarbetet i kampen mot narkotika.

29. Europaparlamentet upprepar sin uppmaning till Montenegro att fullt ut anpassa sin viseringspolitik till EU:s viseringspolitik, särskilt när det gäller länder som utgör säkerhetsrisker. Parlamentet noterar beslutet av Montenegros regering att stryka flera länder från sin viseringsfria förteckning 2025. Parlamentet påminner om att detta är ett krav i enlighet med avslutningsriktmärket för kapitel 24.

30. Europaparlamentet understryker vikten av en transparent och ansvarsskyldig offentlig förvaltning, en förstärkt administrativ kapacitet och en professionell, meritbaserad offentlig förvaltning. Parlamentet noterar med oro att fortsatt storskaliga anställningar inom offentlig förvaltning, utan transparenta kriterier och tydliga behovsbedömningar, undergräver principerna om meritbaserad rekrytering och professionalisering. Parlamentet efterlyser ytterligare avpolitisering av utnämningar av högre tjänstemän, införande av tydliga resultatbaserade utvärderingsmekanismer samt kontinuitet i sakkunskapen.

Grundläggande friheter och mänskliga rättigheter

31. Europaparlamentet beklagar att nationella minoriteter, utsatta grupper, inklusive romer och egyptier, personer med funktionsnedsättning och hbtqi+-personer fortfarande upplever diskriminering, hatpropaganda, särskilt på nätet, och hatbrott i Montenegro. Parlamentet välkomnar den nyligen antagna lagen om skydd av jämlikhet och förbud mot diskriminering. Parlamentet efterlyser en förstärkning av genomförandet av likabehandling av etniska grupper, så att alla etniska, religiösa och sociala grupper garanteras lika rättigheter och möjligheter och fullt ut och effektivt kan delta i det sociala, politiska och ekonomiska livet. Parlamentet erkänner att skyddet av minoriteters rättigheter är grundläggande för att främja social sammanhållning, demokratisk samhällsstyrning och upprätthållande av europeiska värden. Parlamentet uppmanar med kraft Montenegro att anta och verkställa övergripande lagstiftning och politik som förhindrar diskriminering och främjar inkludering.

32. Europaparlamentet uppmanar Montenegro att fullt ut genomföra lagen om registrerade partnerskap.

33. Europaparlamentet uppmanar Montenegro att anta en strategi för avinstitutionalisering avseende personer med funktionsnedsättning samt ett starkt system för skydd av barn med förankring i samhällsbaserad vård.

34. Europaparlamentet erkänner det montenegrinska samhällets multietniska karaktär och efterlyser ökad respekt för alla språk, traditioner och kulturarv inom lokalsamhällen och nationella minoriteter. Parlamentet uppmanar Montenegro att intensifiera insatserna för icke-diskriminerande användning av minoritetsspråk

inom utbildningen och i ett särskilt medieutrymme i statliga och lokala mediekanaler. Parlamentet efterlyser respekt för Kotorbuktens multietniska identitet, särskilt genom erkännande av den kroatiska befolkningsgruppens kulturarv. Parlamentet uttrycker djup oro över det omfattande pågående byggnadsarbetet vid Unesco-området i Kotorbukten, som påverkar såväl bevarandet av kulturarvet som skyddet av naturområdet, och efterlyser ett fullbordande av det rättsliga skyddet för Miločer-parken.

35. Europaparlamentet konstaterar att identitetsrelaterade diskussioner måste hanteras med lyhördhet och på ett inkluderande sätt i syfte att förhindra polarisering och skapa ett brett samförstånd i frågor av avgörande intresse för Montenegros identitet, oberoende, suveränitet och EU-anslutning. Parlamentet upprepar sin oro över försöken att ändra lagen om montenegrinskt medborgarskap i landets parlament för att möjliggöra förvärv av dubbelt medborgarskap, vilket skulle kunna få allvarliga och långsiktiga konsekvenser för landets beslutsprocess och identitet. Parlamentet uppmuntrar myndigheterna att fortsätta med samråd och samordning med EU om eventuella ändringar av lagstiftningen för att säkerställa att den till fullo överensstämmer med EU:s regelverk och internationella standarder samt upprätthåller de grundläggande rättigheterna.

36. Europaparlamentet fördömer skarpt all hatpropaganda, även på nätet, och alla hatbrott. Parlamentet välkomnar ökningen av antalet åtal för rasism och hatpropaganda, men uttrycker oro över otillräckliga åtgärder mot tal, offentliga uttalanden eller symboliska handlingar som glorifierar krigsförbrytare eller reviderar historiska fakta. Parlamentet uppmuntrar Montenegro att förstärka det institutionella svaret på hatpropaganda, säkerställa effektiva utredningar och åtal och fullt ut anpassa sig till EU:s regelverk.

37. Europaparlamentet uppmanar med kraft Montenegro att säkerställa en effektiv tillämpning av sina ramar för grundläggande rättigheter, inbegripet tillgång till rättslig prövning och skydd av utsatta personer, och att genomföra alla rekommendationer från internationella övervakningsorgan.

38. Europaparlamentet betonar behovet att bekämpa diskriminering av kvinnor, särskilt kvinnor från minoritetsgrupper. Parlamentet uttrycker oro över barnäktenskap, som i oproportionerlig grad drabbar flickor från romska och egyptiska befolkningsgrupper i Montenegro. Parlamentet beklagar att könsrelaterat våld och attityder som skuldbelägger de utsatta är mycket vanligt förekommande, precis som könsrelaterad hatpropaganda och desinformation, även på nätet, särskilt gentemot kvinnor i det offentliga och politiska livet. Parlamentet uppmanar med kraft Montenegro att förse sin ram för jämställdhet mellan könen med tillräckliga medel och resurser och att se till att den i tillräcklig mån

samordnas och genomförs. Parlamentet uppmanar respektive myndigheter att upprätthålla större vaksamhet och inrätta stödsystem för offer för könsrelaterat våld och våld i hemmet. Parlamentet efterlyser förbättrad datainsamling om våld i nära relationer och könsrelaterat våld, inkomster och löner, hälsa och social trygghet. Parlamentet uppmanar Montenegros myndigheter att säkerställa ett ökat politiskt deltagande av kvinnor.

39. Europaparlamentet noterar Montenegros nolltolerans mot våld mot journalister och fördömer hot och alla former av kraftfulla verbala angrepp från offentliga tjänstemän och politiska partier mot medier och företrädare för det civila samhället, särskilt kvinnor som arbetar i medievärlden samt människorättsförsvarare. Parlamentet uttrycker oro över användningen av informella kallelser och utredande intervjuer mot journalister, kolumnister och aktörer i det civila samhället för deras kritik mot offentliga tjänstemän. Parlamentet efterlyser ett snabbt och effektivt verkställande av lagen och ett effektivt rättsligt skydd, prioritering av utredningar och en fullständig och effektiv uppföljning av olösta fall, såsom mordet på Duško Jovanović, samt avskräckande sanktioner. Parlamentet noterar att Montenegros rättssystem saknar en specifik definition av eller ett påskyndat förfarande för att identifiera och avvisa strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt, och efterlyser inrättande av sådana mekanismer.

40. Europaparlamentet understryker att fria och pluralistiska medier utgör en grundpelare i ett demokratiskt samhälle. Parlamentet påminner om att det fortfarande är ett riktmärke för kapitel 23 att säkerställa oberoende för det offentliga programföretaget och medietillsynsmyndigheten. Parlamentet betonar vikten av att säkerställa full transparens i medieägandet och finansieringen, även för onlinekanaler. Parlamentet välkomnar att ledamöter till rådet för byrån för audiovisuella medietjänster nyligen har utnämnts och betonar att byrån måste kunna fungera oberoende och fritt från politiskt inflytande. Parlamentet uttrycker oro över det fortsatta politiska inflytandet över det offentliga programföretaget och uppmanar myndigheterna att respektera rättsliga förfaranden, återställa lagligheten och garantera programföretagets institutionella och redaktionella oberoende. Parlamentet uppmanar Montenegro att anpassa sin medielagstiftning till den europeiska mediefrihetsakten[4] och att öka motståndskraften mot utländskt inflytande och desinformation. Parlamentet efterlyser fullständig transparens inom medieägandestrukturer och utländska finansieringskällor, särskilt när dessa är kopplade till politiska

---

[4] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 av den 11 april 2024 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (europeisk mediefrihetsförordning) (EUT L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

aktörer eller utländska statliga intressen, för att förhindra dold extern inverkan på den offentliga debatten i Montenegro.

41. Europaparlamentet lovordar Montenegros dynamiska och konstruktiva civila samhälle, som spelar en viktig och positiv roll i reformprocessen. Parlamentet efterlyser ett meningsfullt deltagande av det civila samhället i beslutsfattandet, bland annat genom säkerställande av ett mer systematiskt engagemang och snabb tillgång till relevant information. Parlamentet uppmanar eftertryckligen myndigheterna att säkerställa att lagstiftning som rör EU-anslutningen inte kringgår kraven på offentliga samråd eller fastställda normer för delaktighetsbaserad styrning. Parlamentet begär att rådets arbete för samarbete mellan regeringen och icke-statliga organisationer återupptas efter ett långt avbrott, i syfte att bygga upp samarbetsinriktade förbindelser och på ett genuint sätt involvera det civila samhället i en transparent lagstiftningsprocess från ett tidigt stadium.

42. Europaparlamentet uppmanar Montenegro att fullt ut genomföra alla rekommendationer från Europeiska kommittén till förhindrande av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Parlamentet noterar med oro det ökande antalet klagomål om tortyr och påtvingade uttalanden, eftersläpningar i ärenden och den begränsade användningen av rättssäkerhetsgarantier såsom audiovisuell inspelning av förhör. Parlamentet beklagar de inkonsekventa suspenderingarna och disciplinära åtgärderna samt de milda påföljderna vid polismisshandel, och efterlyser snabba, effektiva och opartiska utredningar.

Försoning och goda grannförbindelser

43. Europaparlamentet välkomnar Montenegros värdskap för toppmötet mellan EU och västra Balkan den 5 juni 2026 i Tivat, som utgör en viktig plattform för att stärka det regionala samarbetet, främja anslutningsagendan, stärka den ekonomiska integrationen och gripa sig an gemensamma utmaningar.

44. Europaparlamentet understryker den viktiga roll som goda grannförbindelser och regionalt samarbete spelar i utvidgningsprocessen. Parlamentet påminner om att goda grannförbindelser är ett av de viktigaste kriterierna för att utvärdera framstegen i Montenegros anslutningsprocess, i enlighet med EU:s förhandlingsram. Parlamentet efterlyser konstruktiva lösningar på kvarstående bilaterala frågor, i en anda av ömsesidig respekt och med medborgarnas intressen i första rummet. Parlamentet påminner om att man bör undvika att använda olösta bilaterala och regionala tvister för att blockera kandidatländernas anslutningsprocesser. Parlamentet välkomnar bilaterala samråd mellan Kroatien och Montenegro som en konstruktiv mekanism för att lösa kvarstående frågor och stärka förtroendet.

45. Europaparlamentet lovordar Montenegro för de konsekventa framstegen med den nationella hanteringen av fall rörande krigsförbrytelser. Parlamentet noterar dock att den särskilda statliga åklagarmyndigheten sedan juni 2024 inte har inlett några nya utredningar eller väckt några åtal i krigsförbrytelsemål, samt att inga framsteg har gjorts i fråga om befälsansvar. Parlamentet understryker behovet av intensifierade insatser för att fortsätta att bygga upp trovärdiga och stadiga resultat för effektiva utredningar, åtal och rättegångar avseende krigsförbrytelser, även i fall på hög nivå i linje med internationell rätt och internationella standarder. Parlamentet framhåller vikten av tillgång till arkiv i detta avseende.

46. Europaparlamentet uppmuntrar Montenegro att fortsätta att förhålla sig proaktivt till säkerställandet av tillgång till rättslig prövning och effektiv gottgörelse, inbegripet institutionellt stöd, för offer, bland annat genom säkerställande av lämplig och rättvis ersättning till alla personer som varit krigsfångar i lägren i Montenegro under 1990-talet. Parlamentet välkomnar det regionala samarbetet i dessa frågor och efterlyser ett heltäckande samarbete i regionen och med EU:s medlemsstater, inklusive utbyte av bevis och klargörande av försvunna personers öde. Parlamentet välkomnar gripandet i Montenegro, på begäran av Kroatien, av en person som dömts i sin frånvaro för krigsförbrytelser mot krigsfångar, och lovordar samarbetet mellan de behöriga myndigheterna i båda länderna i detta fall.

47. Europaparlamentet upprepar sin oro över vissa politiska aktörers uttryck för politisk revisionism, som undergräver ansvarsskyldigheten och fördjupar splittringar i samhället. Parlamentet fördömer kraftfullt alla former av förhärligande av krigsförbrytare samt offentlig förnekelse av krigsförbrytelser.

48. Europaparlamentet uttrycker oro över att politiska begrepp och narrativ i regionen används för att förespråka gränsöverskridande sammanslutning eller samordning på grundval av etnisk identitet, inbegripet den så kallade serbiska världen, som ifrågasätter grannländernas suveränitet och territoriella integritet. Parlamentet uppmanar alla regionala aktörer att respektera Montenegros självständighet och avstå från inblandning i landets inre angelägenheter. Parlamentet betonar att sådana narrativ är oförenliga med principerna om goda grannförbindelser och EU-anslutningsprocessen. Parlamentet betonar att västra Balkans framtid ligger i EU-integration, inte i konkurrerande geopolitiska inflytandesfärer.

49. Europaparlamentet upprepar sin begäran om att de arkiv som rör f.d. Jugoslavien ska öppnas och att tillgång ska beviljas till akterna från den f.d. jugoslaviska underrättelsetjänsten och jugoslaviska folkarméns underrättelsetjänst för att möjliggöra en grundlig undersökning och hantering av brott under den kommunistiska eran.

50. Europaparlamentet efterlyser en lösning av kvarstående frågor om egendom. Parlamentet betonar att det är viktigt att Montenegro löser kvarstående frågor om rättigheter till egendom, inbegripet återlämnande, för att fullgöra sina skyldigheter enligt kapitel 23, vilket fortsatt är ett centralt riktmärke för att avsluta förhandlingarna om grundläggande rättigheter.

Socioekonomiska reformer

51. Europaparlamentet välkomnar Montenegros engagemang när det gäller EU:s tillväxtplan för västra Balkan. Parlamentet lovordar landets framsteg med genomförandet av reformagendan, av vilken 18 miljoner euro har betalats ut, och uppmuntrar fortsatt genomförande. Parlamentet betonar vikten av mätbara och varaktiga resultat för att genomföra reformer, särskilt beträffande rättsstaten och förvaltningen av de offentliga finanserna.

52. Europaparlamentet fortsätter att uppmuntra Montenegro att fullt ut och effektivt utnyttja all EU-finansiering som landet har tilldelats, bland annat genom att förbättra den administrativa kapaciteten, påskynda programplaneringen och kontraktstilldelningen samt förbättra samordningen. Parlamentet betonar vikten av ett brett och meningsfullt deltagande av berörda parter, däribland lokala myndigheter, näringslivsorganisationer, arbetsmarknadens parter och det civila samhället, i alla skeden, även vid utformning av reformåtgärder, genomförande av projekt och övervakning av resultat. Parlamentet påminner om att EU:s ekonomiska stöd kommer med villkor och att finansiering är beroende av påtagliga framsteg i reformerna och respekt för rättsstaten.

53. Europaparlamentet välkomnar Montenegros operativa deltagande i det gemensamma eurobetalningsområdet (Sepa), vilket markerar ett viktigt steg mot en djupare finansiell integration med EU och lägre transaktionskostnader för medborgare och företag. Parlamentet noterar inledande resultat som tyder på betydande besparingar i transaktionskostnader sedan Sepa sattes i drift i oktober 2025.

54. Europaparlamentet välkomnar kommissionens förslag att inleda förhandlingar med partnerländerna på västra Balkan, inklusive Montenegro, om att utvidga EU:s system ”roaming som hemma”, och därmed göra det möjligt för medborgare och företag att dra nytta av sömlös mobil konnektivitet till inhemska priser i hela EU och på västra Balkan, främja kontakter mellan människor, stärka de ekonomiska banden, stödja utbildningsutbyten och underlätta turismen. Parlamentet understryker att detta initiativ utgör ett konkret steg mot en djupare integration inför anslutningen, stöder gränsöverskridande sociala och ekonomiska band och medför påtagliga fördelar för medborgarna i god tid före ett fullständigt EU-medlemskap. Parlamentet välkomnar att rådet har godkänt att förhandlingar inleds om att utvidga systemet ”roaming som hemma”

till partnerländerna på västra Balkan, och efterlyser bilaterala avtal med dessa partnerländer.

55. Europaparlamentet noterar Montenegros ekonomiska tillväxt och uppmanar landet att fortsätta med budgetdisciplin, strukturreformer och förbättrad styrning samt åtgärder för att stärka konkurrenskraften, tillväxten i den privata sektorn, de utländska investeringarna samt den sociala och ekonomiska utvecklingen. Parlamentet uppmuntrar Montenegro att anpassa sin tull-, social- och skattepolitik till EU:s standarder, genom bland annat transparens och ett effektivt utbyte av skatteinformation, för att göra framsteg inom ramen för kapitel 16. Parlamentet uppmanar Montenegro att anpassa sig till EU:s ram för granskning av utländska direktinvesteringar, särskilt inom strategiska sektorer som energi, telekommunikation, kritisk infrastruktur och medier, för att förhindra strategiskt beroende och skydda kritisk infrastruktur samt viktiga ekonomiska sektorer. Parlamentet välkomnar den första investeringskonferensen mellan EU och Montenegro, som en stark signal om fördjupade ekonomiska band.

56. Europaparlamentet uppmanar Montenegro att påskynda digitaliseringen av de offentliga tjänsterna och förbättra näringslivsrelaterad yrkesutbildning. Parlamentet betonar att skydd av medborgarnas personuppgifter och känsliga uppgifter måste säkerställas i alla system. Parlamentet välkomnar uppmaningarna att integrera alla länder på västra Balkan i EU:s digitala inre marknad före EU-medlemskap.

57. Europaparlamentet uppmanar med kraft Montenegro att intensifiera kampen mot korruption inom offentliga upphandlingar genom att stärka den rättsliga ramen och förbättra upptäckten av oriktigheter, och uppmanar landet att se till att alla mellanstatliga avtal är helt förenliga med EU:s regler och principer.

Energi, miljö och konnektivitet

58. Europaparlamentet uppmanar med kraft Montenegro att öka sina ansträngningar för en hållbar och grön omställning och att slutgiltigt anta och genomföra sin nationella energi- och klimatplan. Parlamentet betonar vikten av energitrygghet, diversifiering av försörjningen, minskat strategiskt beroende av externa aktörer och fullständig integrering på den regionala och europeiska energimarknaden. Parlamentet efterlyser en fullständig anpassning till paketet för integrering av elmarknaden och kraftfullare energieffektivitetsåtgärder. Parlamentet efterlyser anpassning till EU:s standarder för försörjningstrygghet och transparenta upphandlingsförfaranden.

59. Europaparlamentet uppmanar Montenegro att öka sina ansträngningar för att nå upp till avslutningsriktmärkena i kapitel

27, och påskynda anpassningen till och ett effektivt genomförande av EU:s miljölagstiftning inom alla relevanta sektorer, inbegripet luftkvalitet, vatten, naturskydd, avfallshantering, industriell förorening och klimatförändringar, och att anta strategier och handlingsplaner för luftkvalitet och naturskydd samt lokala avfallshanteringsplaner. Parlamentet välkomnar att Montenegro har anslutit sig till EU:s program för miljö och klimatpolitik (Life). Parlamentet uppmanar alla parter att nå en överenskommelse om avloppsreningsverket i kommunen Zeta på ett sätt som både respekterar behovet av att bygga anläggningen och bemöter lokalbefolkningens oro.

60. Europaparlamentet uppmanar Montenegro att skydda områden med stort värde för den biologiska mångfalden, inbegripet Emerald-områden och områden med en framtida Natura 2000-beteckning, för att säkerställa deras rättsliga skydd och anpassning till relevanta EU-direktiv. Parlamentet uppmanar Montenegro att avsevärt påskynda inrättandet och det effektiva genomförandet av Natura 2000-nätverket i full överensstämmelse med EU:s regelverk, och säkerställa att förfarandena för att identifiera, utse och förvalta skyddade områden bygger på sunda vetenskapliga kriterier och öppna offentliga samråd. Parlamentet efterlyser ett starkare genomförande av djurskyddslagstiftningen.

61. Europaparlamentet uppmanar Montenegro att öka sin administrativa kapacitet och inspektionskapacitet på nationell och lokal nivå och att förbättra den interinstitutionella samordningen och sina beslutsprocesser avseende infrastrukturprojekt, bland annat genom att inrätta en effektiv samordning mellan strategiska miljöbedömningar, miljökonsekvensbedömningar och lämpliga bedömningsförfaranden. Parlamentet uppmanar Montenegro att ställa om sin transportpolitik till förmån för en hållbar och smart mobilitet.

62. Europaparlamentet betonar vikten av regionala transporter och energikonnektivitet som en nyckelfaktor för ekonomisk utveckling och stabilitet på västra Balkan, och efterlyser projekt som fördjupar integrationen med EU:s medlemsstater. Parlamentet är oroat över den senaste tidens blockader vid gränsövergångar till Schengenområdet av yrkesförare från länderna på västra Balkan kopplat till genomförandet av EU:s system för in- och utresa från oktober 2025. Parlamentet understryker att långvariga störningar riskerar att inverka negativt på leveranskedjor, handelsflöden och ekonomiska förbindelser mellan EU och Montenegro. Parlamentet uppmanar kommissionen att i nära samarbete med medlemsstaterna bedöma möjliga pragmatiska och rättsligt underbyggda lösningar som skapar en balans mellan den operativa verkligheten inom transportsektorn och behovet att bevara Schengenregelverkets integritet, säkerställa lämpliga skyddsåtgärder och förhindra missbruk.

°

° °

63. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik samt medlemsstaternas regeringar och parlament, samt att översätta den till montenegrinska och vidarebefordra den till Montenegros president, regering och parlament.